

JÁ JAKO OBČAN ČESKÉ REPUBLIKY

IHi, jaro 2023

Státní moc

- ▶ Zákonodárná – Parlament
(Poslanecká sněmovna, Senát)
- ▶ Výkonná – prezident, vláda
- ▶ Soudní

Zákonodárná moc - Parlament

Poslanecká sněmovna

Zákonodárná moc - Parlament

Poslanecká sněmovna

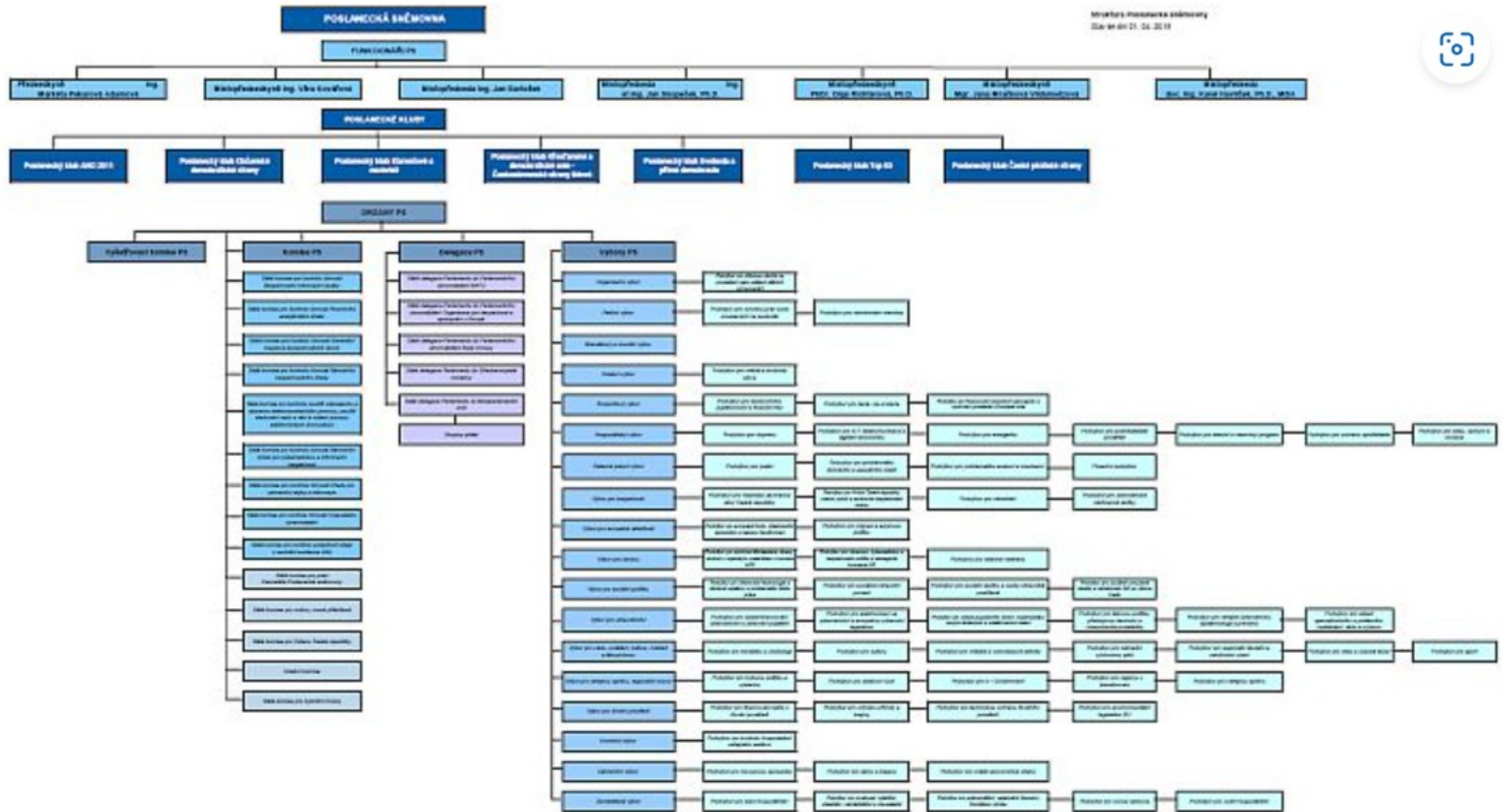
- Tvořena poslanci
- Nutné získat alespoň 5 % hlasů ve volbách
- Poslanecký klub
- 200 poslanců volených na 4 roky
- Věk alespoň 21 let
- Má právo vyslovit nedůvěru vládě
- Rozhoduje o podobě státního rozpočtu
- Má právo navrhopvat zákony

Senát

Organizační struktura Poslanecké sněmovny

Struktura Poslanecké sněmovny
stav k 01. 01. 2019

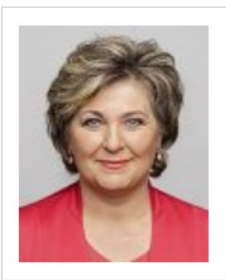
zdroj:
<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=322>

Předsedkyně

Ing. Markéta Pekarová Adamová

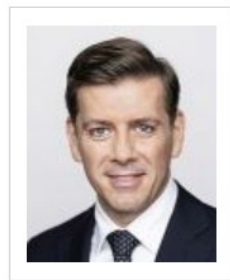
Místopředsedové

Ing. Věra Kovářová

Ing. Jan Bartošek

Ing. et Ing. Jan Skopeček, Ph.D.

PhDr. Olga Richterová, Ph.D.

doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D.

MRA

Ing. Klára Dostálová

<https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=182>

Jaké je složení Poslanecké sněmovny?

Politická strana	% výsledky voleb		počet mandátů	
	2017	2021	2017	2021
ANO	29,6 %	27,1 %	78	72
ČSSD	7,3 %	-	15	-
KSČM	7,8 %	-	15	-
TOP 09	5,3 %	27,8 %	7	71
ODS	11,3 %		25	
KDU-ČSL	5,8 %		10	
SPD	10,6 %	9,6 %	22 (SPD)	20
Piráti	10,8 %	15,6 %	22	37
STAN	5,1 %		6	

Přehled zisku mandátů

Strana		Celkem ČR	Hlavní město Praha	Středo-český kraj	Jiho-český kraj	Plzeň-ský kraj	Karlo-varský kraj	Ústecký kraj	Libe-recký kraj	Králové-hradecký kraj	Pardu-bický kraj	Kraj Vyso-čina	Jihomo-ravský kraj	Olo-moucký kraj	Zlínský kraj	Moravsko-slezský kraj
číslo	název															
4	SPD	20	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	3
13	SPOLU	71	11	10	5	4	1	3	2	4	4	4	9	4	4	6
17	Piráti+STAN	37	6	6	2	2	1	2	2	2	2	1	4	2	2	3
20	ANO	72	5	8	5	4	2	7	3	4	3	4	8	5	4	10
Celkem mandátů		200	23	26	13	11	5	14	8	11	10	10	23	12	12	22

Zákonodárná moc - Parlament

Poslanecká sněmovna

- Tvořena poslanci
- Nutné získat alespoň 5 % hlasů ve volbách
- Poslanecký klub
- 200 poslanců volených na 4 roky
- Věk alespoň 21 let
- Má právo vyslovit nedůvěru vládě
- Rozhoduje o podobě státního rozpočtu
- Má právo navrhopvat zákony

Senát

- Senátoři
- Navrhuje zákony
- Projednává a schvaluje zákony
- Vyslovuje souhlas s mezinárodními smlouvami
- Vyslovuje souhlas se jmenováním ústavních soudců
- Může podat žalobu na prezidenta republiky
- Předkládá prezidentu republiky návrhy na udělení státních vyznamenání

Parlament vyslovuje souhlas s vyhlášením válečného stavu, s pobytem cizích vojsk na území ČR či s vysláním ozbrojených sil do zahraničí

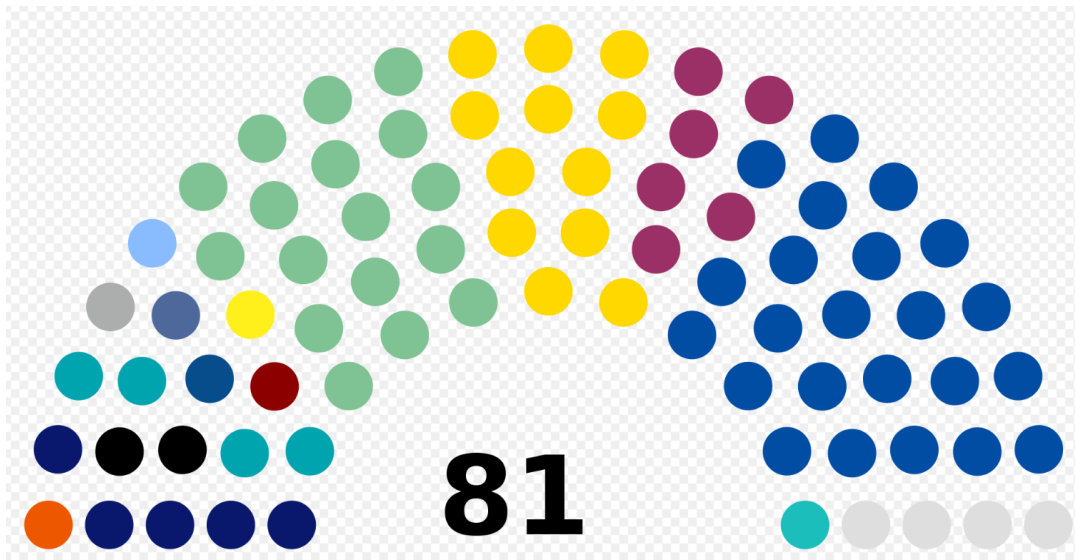

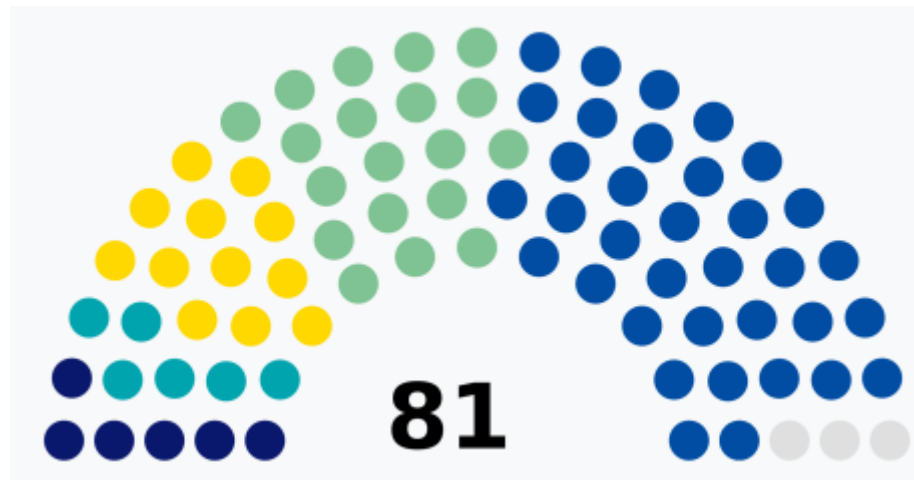
SEŇÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

Senátoři podle navrhující strany

Senátorské kluby

Počet členů

81 senátorů

Vláda (73)

Klub ODS a TOP 09 (36)

- **ODS (23)**^[p 1]
- **TOP 09 (6)**
- **nezávislí (3)**^[p 2]
- **Svobodní (1)**
- **SLK (1)**^[p 3]
- **T2020 (1)**
- **ProMOST (1)**

Klub STAN (18)

- **STAN (14)**
- **SLK (2)**
- **Ostravak (1)**
- **MHS (1)**

Klub KDU-ČSL (12)

- **KDU-ČSL (12)**

Klub SEN 21 a Piráti (6)

- **SEN 21 (3)**
- **Piráti (2)**
- **HDK (1)**^[p 4]

nezařazený do klubu (1)

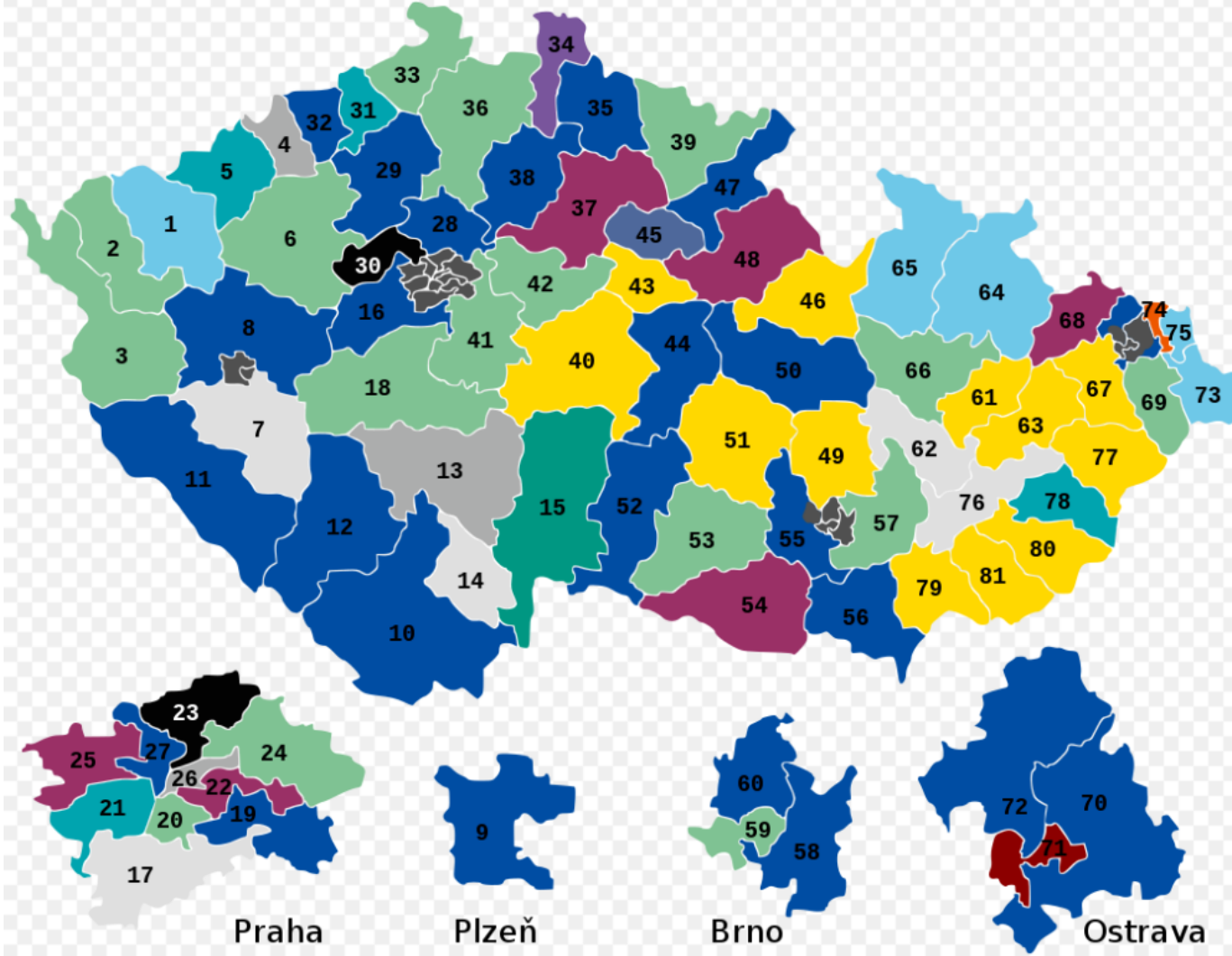
- **nezávislý (1)**

Opozice (8)

Klub ANO a ČSSD (6)

- **ANO (5)**
- **ČSSD (1)**

nezařazení do klubu (2)

Počet členů
Vláda (73)

81 senátorů

Klub ODS a TOP 09 (36)

- ODS (23)^[p 1]
- TOP 09 (6)
- nezávislí (3)^[p 2]
- Svobodní (1)
- SLK (1)^[p 3]
- T2020 (1)
- ProMOST (1)

Klub STAN (18)

- STAN (14)
- SLK (2)
- Ostravak (1)
- MHS (1)

Klub KDU-ČSL (12)

- KDU-ČSL (12)

Klub SEN 21 a Piráti (6)

- SEN 21 (3)
- Piráti (2)
- HDK (1)^[p 4]

nezařazený do klubu (1)

- nezávislý (1)

Opozice (8)

Klub ANO a ČSSD (6)

- ANO (5)
- ČSSD (1)

nezařazení do klubu (2)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Sen%C3%A1t_Parlamentu_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

Miloš Vystrčil / předseda
Senátu

místopředsedové Senátu

Jiří
Drahoš

Jitka
Seitlová

Jiří
Oberfalzer

Tomáš
Czernin

Výkonná moc

Prezident

Výkonná moc

Prezident

- Petr Pavel
- Sjednává mezinárodní smlouvy
- Vrchní velitel ozbrojených sil
- Svolává zasedání poslanecké sněmovny
- Jmenuje soudce, generály, členy Bankovní rady
- Uděluje státní vyznamenání
- Odpouští a zmírňuje tresty udělené soudem
- Uděluje amnestii
- Podepisuje zákony
- Má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon
- Jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády, přijímá jejich demisi, odvolává vládu
- Vyhlašuje volby

Prezident je vrchním velitelem ozbrojených sil

- jmenuje generály vč. náčelníka generálního štábu
- na návrh vlády vyhlašuje mobilizaci a demobilizaci

ALE:

- velení armády připadá náčelníku generálního štábu a ministryni obrany
- válečný stav vyhlašuje parlament (jeden z krizových stavů (stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav; k vyhlášení válečného stavu je potřeba nadpoloviční většiny všech poslanců a všech senátorů)

Volba prezidenta

- přímá
- věk min. 40 let
- nutná podpora 20 poslanců nebo 10 senátorů nebo 50 000 občanů

Výsledky prezidentských voleb 2023 - 2. kolo

Česká republika

sečteno **100 %** účast **70,25 %**

Petr Pavel

58,32 %
3 358 926 hlasů

50 % hlasů

Andrej Babiš

41,67 %
2 400 271 hlasů

Danuše Nerudová

13,92 %
777 080 hl.

Pavel Fischer

6,75 %
376 705 hl.

Jaroslav Bašta

4,45 %
248 375 hl.

Marek Hilšer

2,56 %
142 912 hl.

Karel Diviš

1,35 %
75 475 hl.

Tomáš Zima

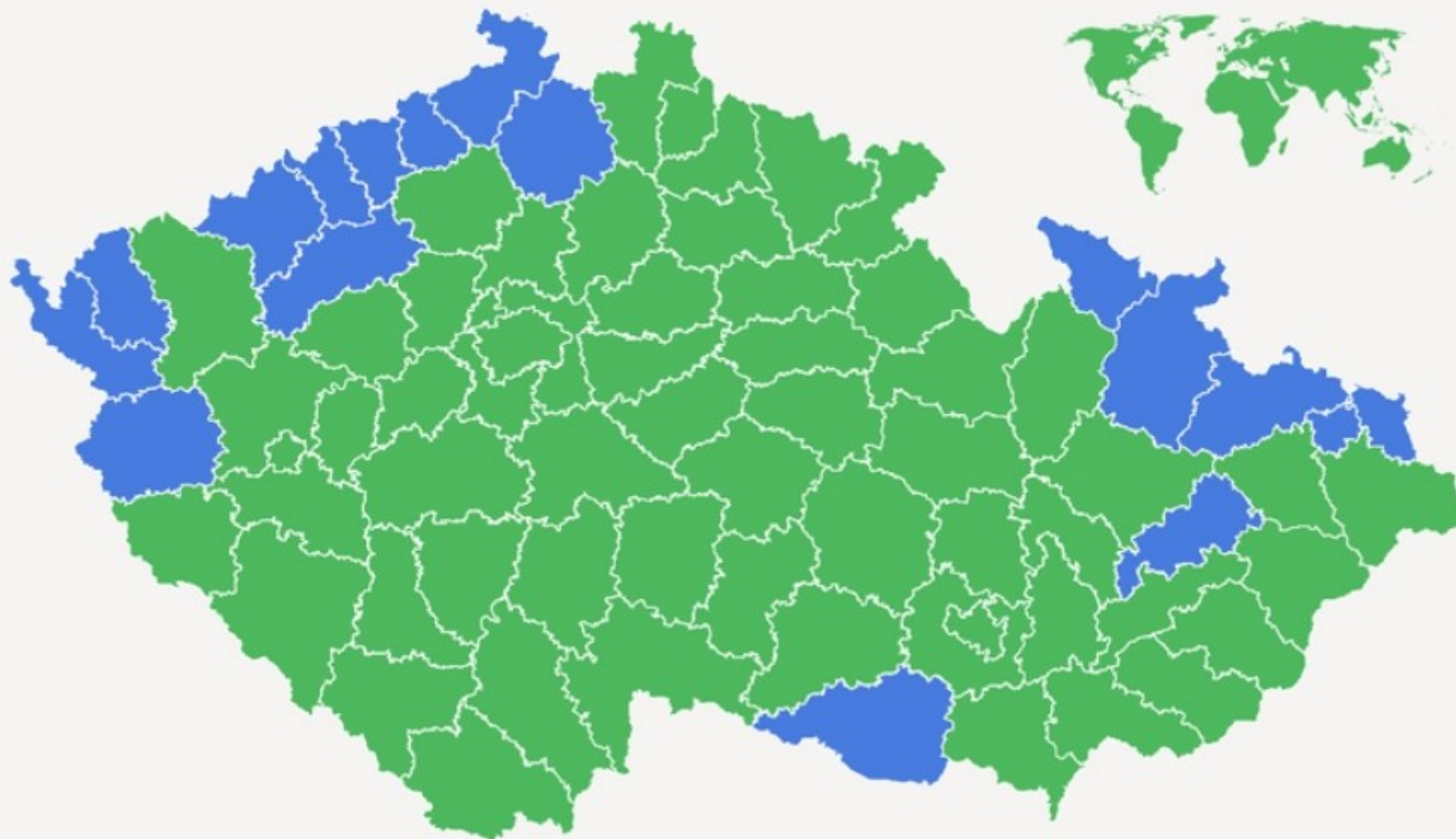
0,55 %
30 769 hl.

<https://www.slapanice.cz/aktuality/aktuality/6398-vysledky-1-kola-voleb-prezidenta-cr-2023/>

MAPA VOLEBNÍCH OKRESŮ - FINÁLNÍ VÝSLEDKY PO 2. KOLE

Okresy se vybarvují dle kandidáta, který má aktuálně největší počet hlasů v rámci daného okresu.

 Petr Pavel Andrej Babiš

<https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/486876-on-line-posledni-minuty-do-konce-voleb-sledujte-zive-vysilani-na-tn-live-a-tv-nova>

Výkonná moc

Prezident

- Petr Pavel
- Sjednává mezinárodní smlouvy
- Vrchní velitel ozbrojených sil
- Svolává zasedání poslanecké sněmovny
- Jmenuje soudce, generály, členy Bankovní rady
- Uděluje státní vyznamenání
- Odpouští a zmírňuje tresty udělené soudem
- Uděluje amnestii
- Podepisuje zákony
- Má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon
- Jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády, přijímá jejich demisi, odvolává vládu
- Vyhláší volby

Vláda

Výkonná moc

Prezident

- Petr Pavel
- Sjednává mezinárodní smlouvy
- Vrchní velitel ozbrojených sil
- Svolává zasedání poslanecké sněmovny
- Jmenuje soudce, generály, členy Bankovní rady
- Uděluje státní vyznamenání
- Odpouští a zmírňuje tresty udělené soudem
- Uděluje amnestii
- Podepisuje zákony
- Má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon
- Jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády, přijímá jejich demisi, odvolává vládu
- Vyhláší volby

Vláda

- Premiér: Petr Fiala
- Ministerstva
- Ministři bez portfeje
- Řídí státní administrativní aparát
- Politické strany
- Úřednická vláda
- Rozhoduje o průjezdu ozbrojených sil jiných států přes území ČR, o účasti ozbrojených sil ČR na vojenských cvičeních mimo území ČR atp., parlament to může přehlasovat

Jak dobře znáte ty, kdo ovlivňují, jak se nám žije?

Ministerstvo	Ministr
Ministerstvo pro místní rozvoj	
Ministerstvo životního prostředí	
Ministerstvo práce a sociálních věcí	
Ministerstvo vnitra	
Ministerstvo zahraničních věcí	
Ministerstvo obrany	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	
Ministerstvo zdravotnictví	
Ministerstvo spravedlnosti	
Ministerstvo financí	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	
Ministerstvo dopravy	
Ministerstvo zemědělství	
Ministerstvo kultury	

ministr pro evropské záležitosti

ministryně pro vědu, výzkum a inovace

ministr pro legislativu a předseda Legislativní rady vlády

místopředseda vlády pro digitalizaci

Premiér

Petr Fiala

Členové

Vít Rakušan

1.
místopředseda
vlády a ministr
vnitř

Marian Jurečka

místopředseda
vlády, ministr
práce a
sociálních věcí

Ivan Bartoš

místopředseda
vlády pro
digitalizaci a
ministr pro
místní rozvoj

Vlastimil Válek

místopředseda
vlády a ministr
zdravotnictví

Zbyněk Stanjura

ministr financí

Jana Černochová

ministřyně
obran

Pavel Blažek

ministr
spravedlnosti

Jan Lipavský

ministr
zahraničních
věcí

Zdeněk Nekula

ministr
zemědělství

Martin Baxa

ministr kultury

Jozef Síkela

ministr průmyslu
a obchodu

Martin Kupka

ministr dopravy

Mikuláš Bek

ministr pro
evropské
záležitosti

Helena Langšádlová

ministřyně pro
vědu, výzkum a
inovace

Vladimír Balaš

ministr školství,
mládeže a
tělovýchovy

Petr Hladík

ministr životního
prostředí

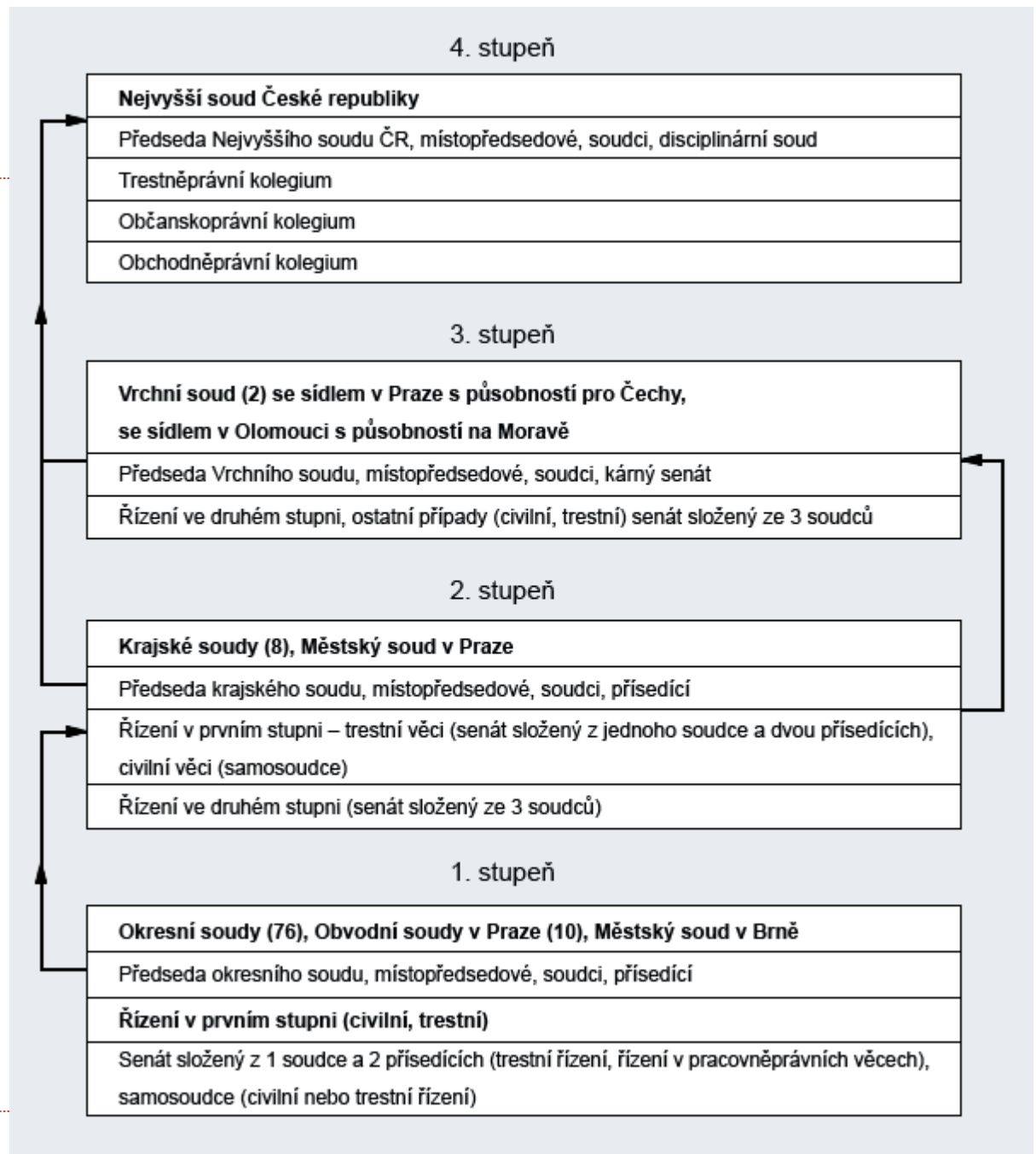
Michal Šalomoun

ministr pro
legislativu a
předseda
Legislativní rady
vlády

<https://www.vlada.cz/cz/vlada/>

Soudní moc:

Ústavní soud:

Nejvyšší správní soud:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%AD_spr%C3%A1vn%C3%AD_soud_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

Volby

- ▶ Prezident republiky: 2023 → jednou za 5 let: 2028
- ▶ Poslanecká sněmovna: 2021 → jednou za 4 roky: 2025
- ▶ Senát: 2022 → každé 2 roky výměna 1/3 senátorů: 2024
- ▶ Zastupitelstva krajů: 2020 → jednou za 4 roky: 2024
- ▶ Zastupitelstva obcí: 2022 → jednou za 4 roky: 2026
- ▶ Evropský parlament: 2019 → jednou za 5 let: 2024

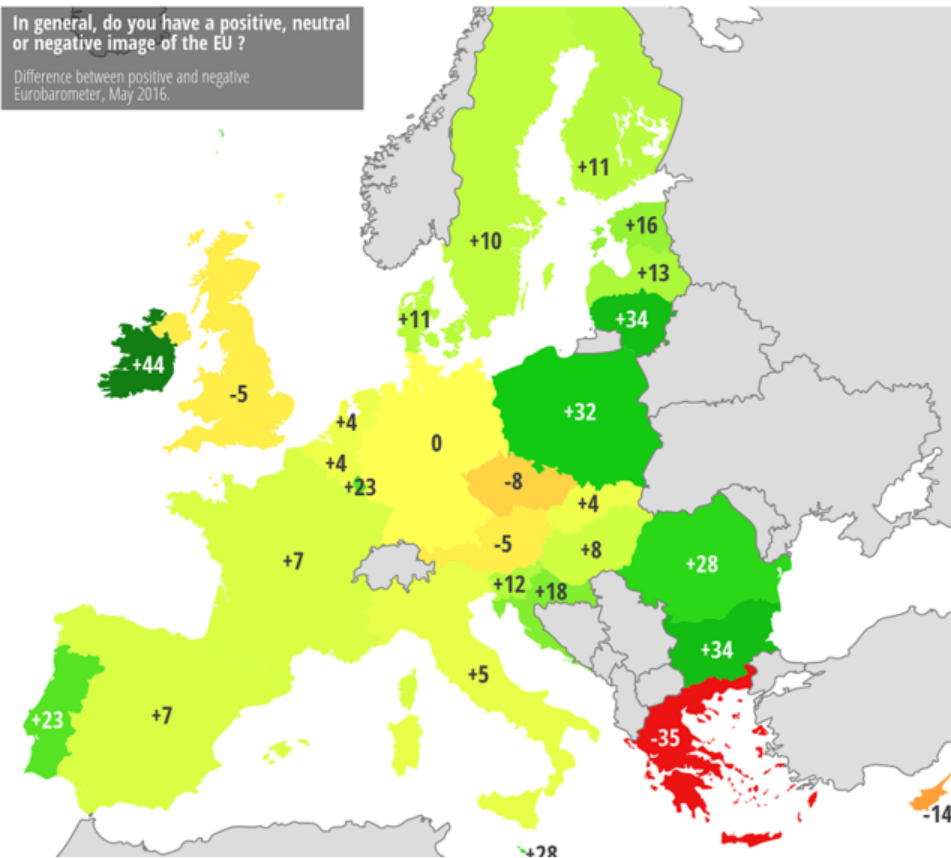

Public image of the EU

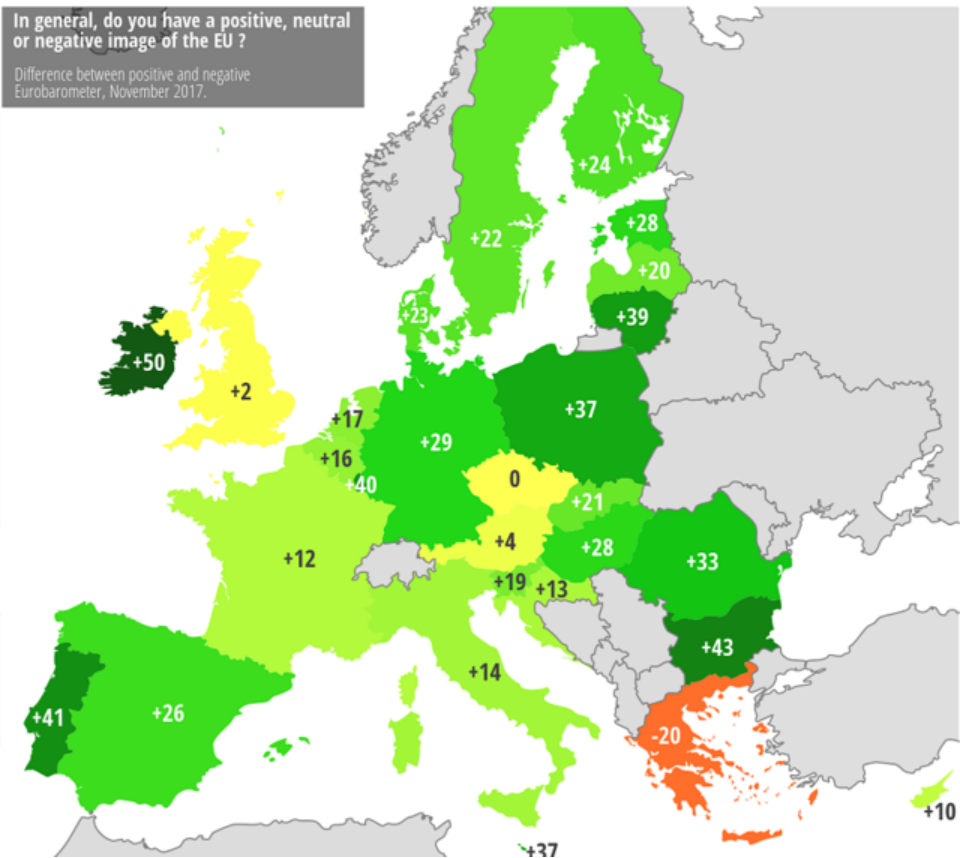
before Brexit

after Brexit

In general, do you have a positive, neutral or negative image of the EU ?
Difference between positive and negative Eurobarometer, May 2016.

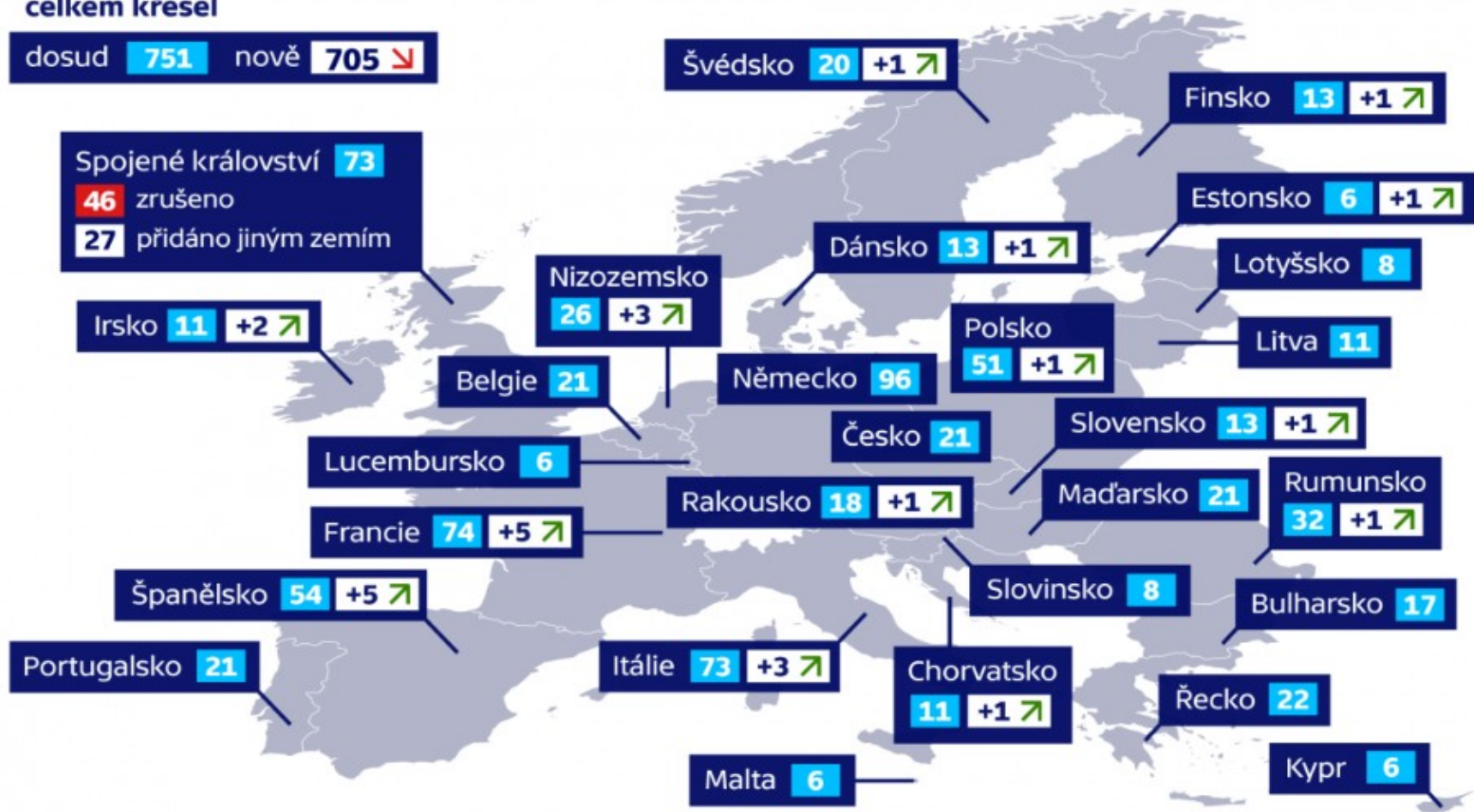
In general, do you have a positive, neutral or negative image of the EU ?
Difference between positive and negative Eurobarometer, November 2017.

Počet europoslanců za jednotlivé státy EU

celkem křesel

dosud **751** nově **705** ↘

Zdroj: Wikipedia.org, Europa.eu

<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2508580-osekany-europarlament-po-brexitu-nejvic-britskych-kresel-ziska-francie-a-spanelsko>

Volby do krajských zastupitelstev

2016

2012

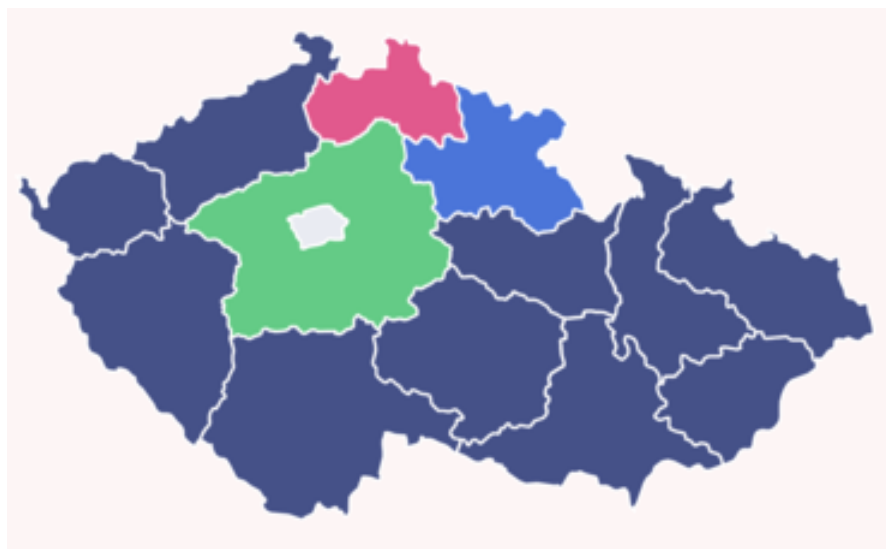
2008

2004

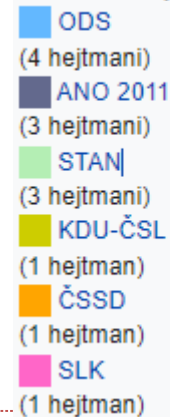
2000

Volby do krajských zastupitelstev

Rozdělení hejtmanů po volbách:

Ústava ČR a Listina základních práv a svobod

- ▶ Přečtěte si Ústavu ČR
- ▶ Přečtěte si Listinu základních práv a svobod

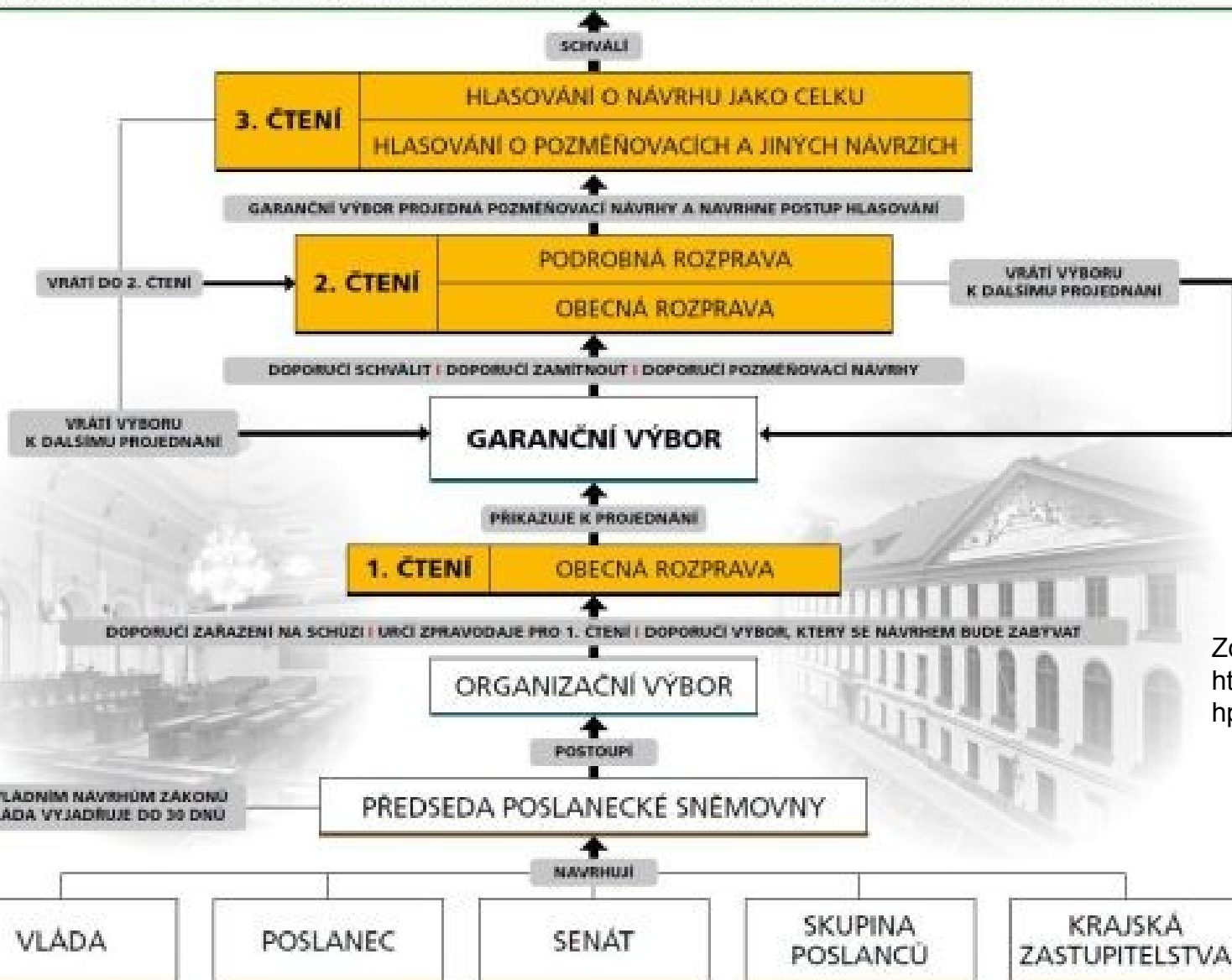

Zákonodárny proces

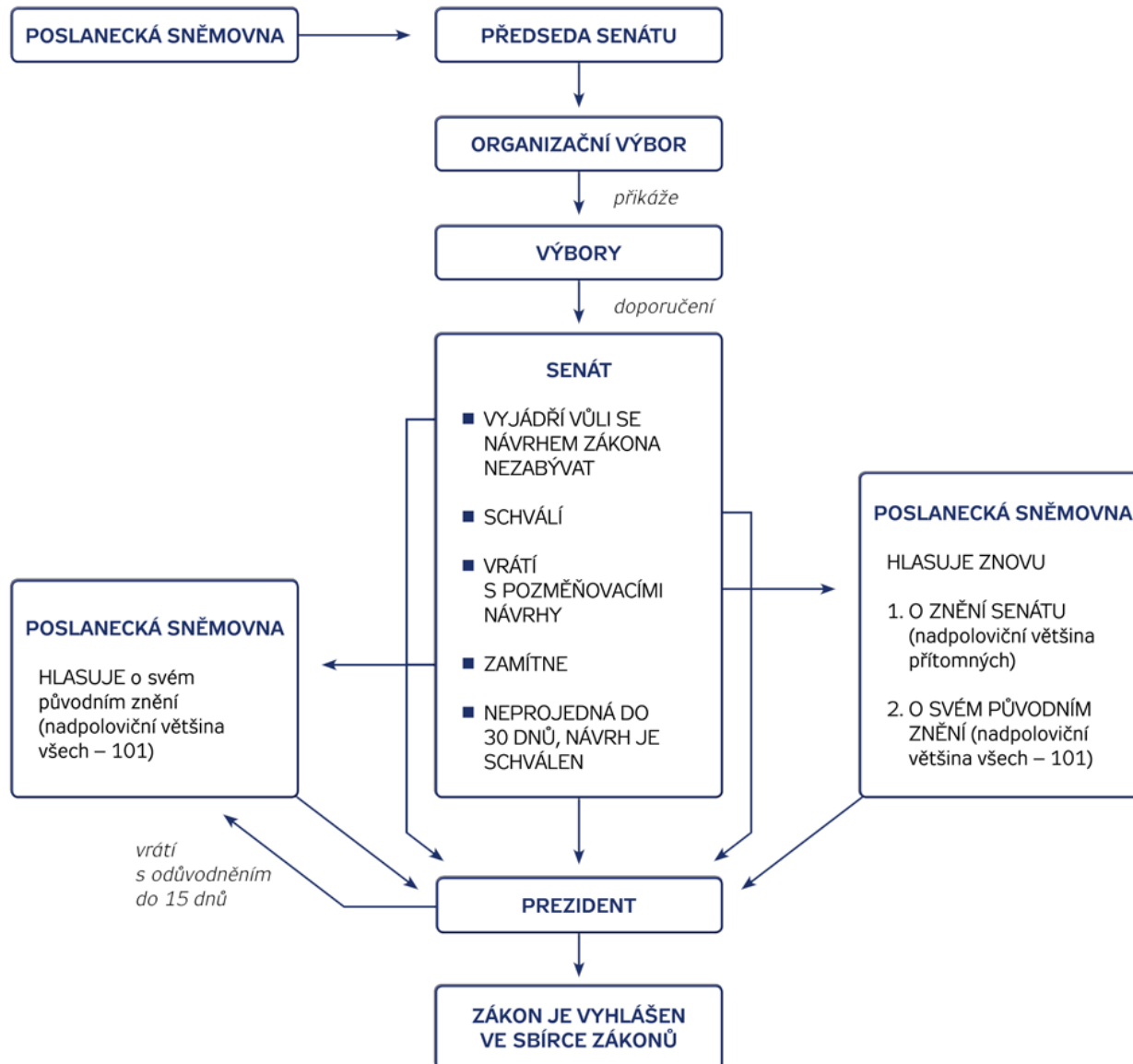
► Podrobný popis: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=331>

NÁVRH ZÁKONA JE SCHVÁLEN POSLANECKOU SNĚMOVNOU A POSTOUPEN DO SENÁTU

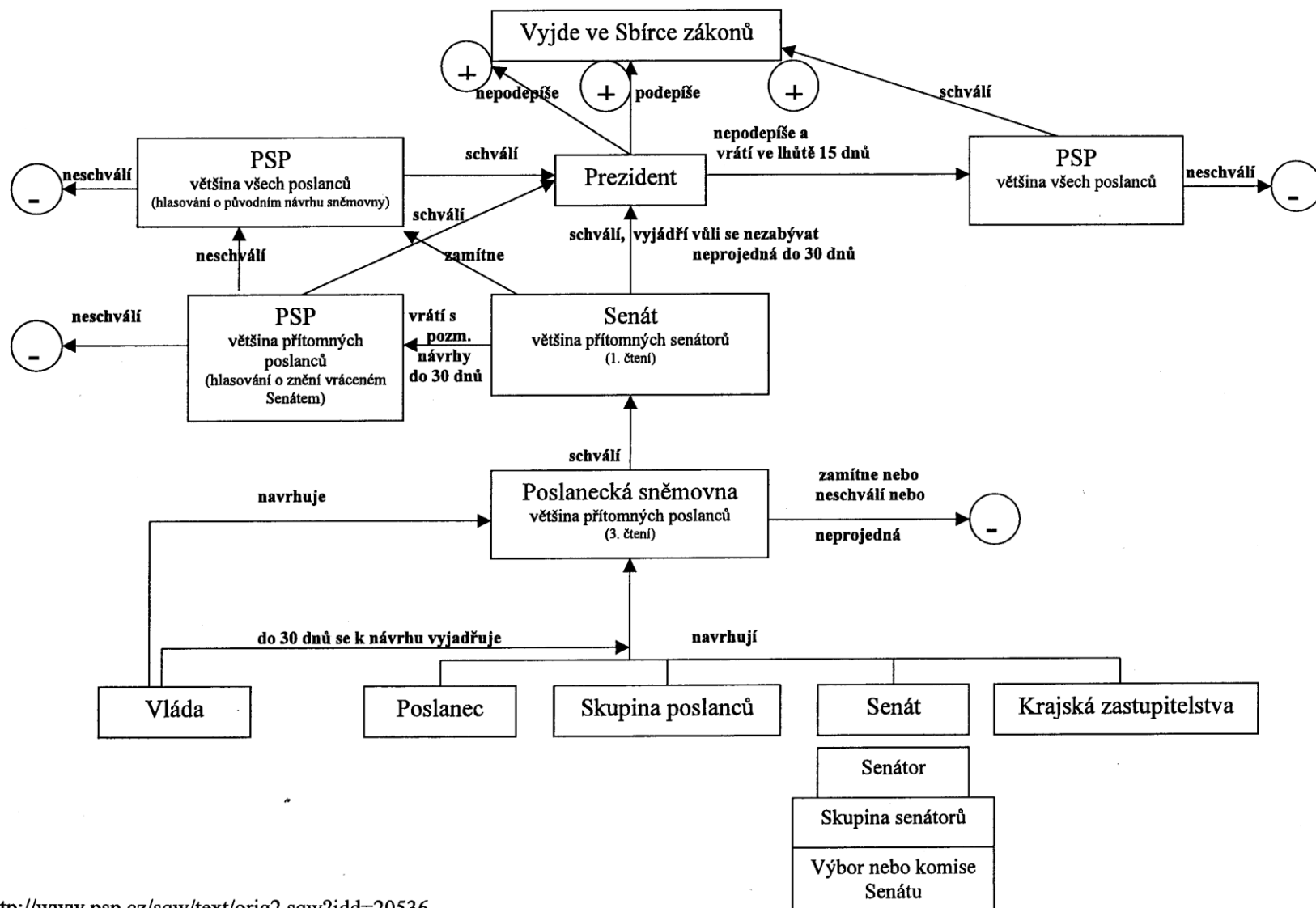

Zdroj:
<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

Průběh legislativního procesu

Běžné zákony

Ústavní zákony

- zákony nejvyšší právní síly v České republice;
- musí být schváleny kvalifikovanou většinou obou komor Parlamentu, tedy 3/5 většinou všech poslanců Poslanecké sněmovny a 3/5 většinou přítomných senátorů v Senátu;
- ostatní zákony musí být s ústavními zákony v souladu.

Referendum

- plebiscit, všelidové hlasování
- jedna z forem přímé demokracie

- **Celostátní referendum**
 - „Ústavní zákon může stanovit, kdy lid vykonává státní moc přímo.“ (Ústava, čl. 2 odst. 2)
jednorázové x obecné
 - vyhlašuje prezident na základě zákona upravujícího konkrétní referendum
 - o přistoupení Česka k Evropské unii vydán ad hoc ústavní zákon č. 515/2002 Sb.

- **Místní a krajské referendum**
 - o záležitostech kraje/obce, nikoliv o rozpočtu, odvolávání osob, rušení orgánů atp.
 - účast aspoň 35 %, rozhodnutí závazné, hlasovala-li pro něj většina a nejméně 25 % všech oprávněných voličů

▶ Podrobněji viz <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx>

Administrativní členění pro potřeby Statistického úřadu Evropské unie

NUTS (Nomenklatura územních statistických jednotek) - platí pro země EU

	Odpovídající český ekvivalent	Příklady na naše území	V čele
NUTS 0	stát	ČR	prezident
NUTS 1	území	ČR	
NUTS 2	regiony (soudržnosti)	8 regionů	
NUTS 3	kraje	14 krajů	hejtman

LAU - Místní samosprávné jednotky (Local Administrative Units)

	Odpovídající český ekvivalent	Dříve	V čele
LAU 1	okresy	dříve NUTS 4	
LAU 2	obce	dříve NUTS 5	starosta/primátor

Statutární města - 27 (všechna města nad 40 000 obyvatel)

- Praha + 12 krajských měst + 13 dalších měst - Havířov, Kladno, Most, Karviná, Opava, Frýdek-Místek, Teplice, Děčín, Chomutov, Přerov, Mladá Boleslav, Jablonec nad Nisou, Prostějov, Třinec

Regiony soudržnosti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky

Průřezové statistiky

- > [Cizinci](#)
- > [Genderové statistiky](#)
- > [Senioři](#)
- > [Souhrnná data o ČR](#)
- > [Průřezové podnikové statistiky](#)
- > [Regionální statistiky](#)
- > [Makroekonomické údaje](#)
- > [Mezinárodní data](#)

Regiony soudružnosti (NUTS2) a kraje (NUTS 3) České republiky *Cohesion Regions (NUTS 2) and Regions (NUTS3) in the Czech Republic*

Administrativní členění

- Dnes 14 samosprávných krajů a 6 253 obcí
 - Za 1. republiky (statutární města; počet politických okresů)
 - Země česká - Liberec, Praha; 103
 - Země moravská - Brno, Jihlava, Kroměříž, Olomouc, Uherské Hradiště, Znojmo; 36
 - Země slezská - Frýdek, Opava; 9
 - 1949 – rozdělení Československa na kraje; zrušení zemí
 - 1960 – zavedení 7 krajů a 76 okresů (vč. Prahy)
 - 1995 – vytvoření okresu Jeseník (oddělením částí okresů Bruntál a Šumperk)
 - 2000 – vznik nových krajů (krajské úřady začaly fungovat po listopadových prvních krajských volbách)
 - 2003 – zrušení okresních úřadů (celkem 73, mimo 4 největší města) pro státní správu a zavedení 205 obcí s rozšířenou působností
-

Praha

Kraje ČR

50 km

© Tomáš Urban

